

איך שיחקו אנשי אגד בשוק החופשי?
 מסתבר שלא כליכך טוב. דוחות הביקורת פנימיים ומידע אחר שהגיע בחודשים האחרונים להעולם הזה מאשר את החשש שהענק הכלכלי כשל פה ושם. לאגד, למשל, יש עניין רב בתחום התיירות. מי לא נסע בטיוול מאורגן של אגד תיור! לאגד, וזאת לא יודעים כולם, יש חברה נוספת, המפעילה אוטובוסים לטיוולים. זוהי חברת גת ולה 80 כלי-רכב. חברה אחרת הפועלת בתחום זה היא סיור וטיוול שהיא חברה להשכרת רכב. בעלת צי של 600 כלי-רכב.

אנשי אגד חישבו ומצאו שהם יכולים להציע לתייר מה שלא יכולים להציע לו אחרים. כרטיסי-טיסה פלוס כל הפינוקים האפשריים בארץ, ממלון ועד נופשון, הכל מבית אגד.

הרעיון הזה כליכך נראה להם, עד שהם רכשו בארצות-הברית מניות בחברות אוואזיס ונוס. לפני שנתיים יצא אמנון בוגין לארצות-הברית, כדי לנהל שם את החברות, שהיו אמורות להכניס הון לניצב"א. לאחרונה שב יפה מארצות-הברית, שם עמד ליישב עתה את תוכנית אגד לחסל את הורוע האמריקאית שלהם. כאשר שב לארץ נאלץ גם להתייצב בנתיב-המישפט בחיפה, בגלל הקיחת המישטרה בפרשת האוננות-הסתר.

כמה עלתה ההרפתקה האמריקאית של אגד כאמצעות ניצב"א? יריביו של עמר טוענים שאגד שילמה מאות אלפי דולארים. עמר נשבע שכל העסק הסתכם ב-55 אלף דולר. אין טעם להתווכח מי מדייק, זו אינה הבעיה. השאלה היא אם אגד בכלל היתה צריכה להיכנס לעניין זה. אגד, הקשורה בטבורה לברית הקואופרציה ולחברת העובדים של ההסתדרות, פועלת אומנם באופן אוטונומי, אבל הפעם הגזימה.

שווי חברה: אפס דולר

ניצב"א רכשה גם את חברת הנסיעות קרן נסיעות (לתיירות יוצאת), כדי שחברי אגד יזכו ליחס

אוטובוס "מרצדס" ליד מישרי, ניצב"א המלווה היה לא אחר מרמי אונגר

אחר-כך גם נוקק להלוואה של חצי מיליון שקל כדי לעמוד בתשלום נוסף לניצב"א. המלווה היה לא אחר מרמי אונגר, אישי-העסקים השותף בחברת נוע של ניצב"א.

הועדה חשדה שיש כאן מעשים פליליים והמליצה על העברת החומר ליועץ המישפטי לממשלה. אגד הסתפקה במישפט חברים, אחרי שארד פרש לגימלאות. העונש שהוטל על ארד היה קנס בשווי משכורת וחצי.

פרשת הציתותים, שעליה יועמד עמר ויפה לדין, קשורה למישפט חברים זה. יהושע פרן, יו"ר ועדת הפיקוח, לשעבר המבקר הפנימי, ניסה להוציא את הפרשה אל מחוץ לכותלי בית אגד.

מכתב-האישום שהוגש נגד עמר, יפה ועוד שני אנשי אגד מירושלים, עולה הסיפור הבא: בחודש נובמבר 1983 גילה פרן בחורשה ליד ביתו בשכונת דניה בחיפה, חוט שחובר לקופסת-הטלפון שלו. פרן התלונן במישטרה על שצותתו לשיחות הטלפון שלו.

מי היו המצותתים? והותם של המצותתים היתה ידועה לו. זמן קצר לפני כן קרא לו עמר לחררו והשמיע

הוועדה מצאו סתירות מהותיות בעדויות שמסרו השניים, וזכרון הדברים בין ארד וקסלר נותן פתח לפרשנויות רבות הן לגבי המחיה, קביעת הסכום הסופי, ועניינים אחרים המהותיים לכל הסכם.

בסוף שנת 1982 קיבל ארד מווקסלר קבלה על 1,092,500 שקל. הסכום לא כלל הצמדה, אך ארד טען

אם נוהל משא ומתן עם קבלני העפר לפני או אחרי פתיחת המיכרו, עם וקסלר לא ניהלה מופעלית-חנות כל משא ומתן, בגלל הצעת המחיר הגבוהה ועקב זאת לא עמד בקריטריונים הנדרשים.

אך עם פתיחת המיכרו הונחתה על חברי ועדת-המיכרוים הוראת מנהל האגף — להתקשר עם הקבלן וקסלר. בזמן קבלת ההחלטה לא ידעו חברי הוועדה כי וקסלר יבצע את עבודותיו באתר כאמצעות קבלן-מישנה. לרעת מנכ"ל מופעלית-חנות, אשר ספיר: "הדרך שבה נתקבלה ההחלטה להעניק את העבודה לווקסלר היתה דרך לא טיבועית של קבלת עבודה..."

איך להרוויח שמונה מיליון

קסלר הוא קבלן-בניין. כל האחרים שניגשו למיכרו היו קבלני-עפר. רווקא וקסלר זכה. אומר הרוח: "הקבלן הווכח לא עמד בקריטריונים המקובלים והנדרשים של תנאי המיכרו. תחום עיסוקו הוא בענף הבנייה והוא חסר ידע ומיכשור לכיצוע סוג העבודה האמור."

בדיקת ועדת הפיקוח בחודש ינואר '84 קבעה, שכתוצאה מניהול כושל של המשא ומתן נגרם לאגד הפסד של 63 מיליון שקל במחירי ינואר, (כ-150

התיק נגד ח"כ שלמה עמר (משמאל) על השימוש הבלתי חוקי בהקלטות ציחות הוא רק קצה הקרחון

מיליון שקל במחירי היום). בסופו של דבר, לא השלים וקסלר את הבנייה ועתה הוא מתדיין עם אגד, בכורות, על סכום של מאות אלפי דולארים. ראש אנגי-חברות-הבת, יפה, שאליו הופנה רוח ועדת-הביקורת, התייחס לוועדה כאל חלק ממילחמת הסיעות באגד ושלח את המכתלוננים למישטרה. את זה הם אכן עשו, ועניין זה נחקר עתה. הסעיף הנחקר ביסודיות הוא הסכם הקומביניציה שהיה בין אגד לקבלן, שכנה ברומנית בשני אתרים נוספים.

המיסמך השני שהועבר ליד המישטרה הוא רוח ועדת-הפיקוח שעניינו שיפוז ביתו של חבר אגד מאיר ארד, בעל ענף של תפקידים בכירים באגד וניצב"א. השיפוז נעשה על-ידי לא אחר מהקבלן אריה וקסלר. הרקע לחקירת ועדת-הפיקוח היו חשדות ברבר מתן טובות-הנאה על-ידי הקבלן בצורת תנאי-שלום חריגים ובלתי-מקובלים, במסגרת ביצוע עיסקה מיסחרית בין הקבלן והממזין.

בחודש פברואר 1982 תתם ארד, מנכ"ל ניצב"א, על הסכם קומביניציה עם וקסלר, כנתיב חניון סטרומה בחולון וחניון עטרות בירושלים. שווי עסקות אלה — 3.5 מיליון דולר, כעבור חודשיים בדיוק נתתם וזכרון דברים בין ארד וקסלר על שיפוז ביתו של ארד במושב בית-זית. ועדת הפיקוח ייבנה הן עם ארד והן עם יפה. הם לא ישבו עם וקסלר, חברי

הציבה, עפר וקירות-תמך כחניון אגד בטירת, ירושלים. בחודש פברואר 1982 נתתם הסכם עבודה בין אגד וחברת ר.ס. קבלנים של הקבלן אריה וקסלר. תמורת ההסכם היתה 24 מיליון שקל, שנחשבו כמקדמות הניתנות לקבלן מראש.

אך בכריקה של ועדת הפיקוח הסתבר: מנהל מופעלית-חנות לא זכר

מיוחד דרך חברת-תיירות שלהם, במחיר רב-חבנית התיור. גם רכישתו זו נוצעה לפני שנתיים, תמורת 150 אלף דולר. 50 אלף דולר שולמו לבעלת החברה, תמורת העסקתה כיועצת מיוחדת של החברה לתקופה קצרה. 50 אלף דולר אחרים שולמו עבור המוניטין של החברה בעלת החברה היא לא אחרת

יו"ר בהתנדבות

ערב בחירתו של שלמה עמר הכנסת, הוא אמר לחברים, שהוא יעזוב את תפקידו כיושב-ראש מועצת אגד אם הוא ימונה לתפקיד של סגן שר, או אולי אפילו שר. אחר-כך באו תוצאות הבחירות וטפחו על פניו של עמר.

כ-7 באוגוסט התכנסת הנהלת הקואופרטיב, כדי לדון בעצמדי של עמר, הוחלט על העת כל הנוכחים לאשר לו חופשה בתנאי שליחות לאומית לתקופת כהונתו כח"כ בכנסת ה-11. בזמן השליחות יחדל לקבל שכר מהאגודה תוך שמירת מלוא הזכויות הציבוריות שלו. בין כדרך של תשלום מהוון על-ידי האגודה וכן כדרך של תשלום חודשי. על-פי החלטה זו ימשיך עמר לכהן בכל תפקידיו אשר טילא עד כניסתו לכנסת. לרבות תפקידו כיו"ר מועצת אגד ויפעל בענייני אגד בזמנו הפנוי מעיסוקיו בכנסת. כלומר, הוא יוכל לטפל בענייני הקואופרטיב רק במחצית השבוע, למרות זאת, יהיה עמר רשאי להמשיך ולהחזיק ברכב מטעם האגודה ועל חשבונה לשימושו בכל תחומי עיסוקיו.

בנתיים מונה יושב-ראש מועצת אגד שלמה לרוי. החלטות הנהלת אגד מעוגנות בחוות-דעת מישפטית של היועץ המישפטי של הקואופרטיב, אך האופוזיציה עונדת לעלות על בריקאדות ולגרור לכך שעמר לא יוכל לכהן ברומנית בכנסת ולהיטאר בתפקיד המפתח באגד. הם גם זועמים על כך שהחברות בכנסת מוגדרת כשליחות לאומית.

לו קלטת (קאסטו). עמר סיפר לפרן שהוא קיבל אותה מיפה וביקש מפרן שישמע אותה ביחד איתו. בקלטת הוקלטו שיחות טלפון של פרן עם חברי מועצת אגד ופוזיציונרים באגד. גם יפה עשה שימוש פומבי בקלטת, שלדבריו הוא מצא אותה, לגמרי במקרה, במכוניתו, ומכיוון שהוא כבר-שימעה נתן אותה לאחרים, כדי שיעליחו לפענח את תוכנה.

חקירתו של עמר החלה סמוך לסגירת הרשימות לכנסת, כשהיה ברור שהוא מועמד מס' 3 ברשימתו של וייצמן. האופוזיציה באגד רעשה על שעמר רק לכנסת, ועוד כרשימה שאינה של המערך. עמר טען שהעיתוי לחקירה נגדו אינו מיקרי. ערב הבחירות החליט מישוה במטה הארצי לעקוב מקרוב אחר תיק (המשך בעמוד 55)

שההצמדה לא שולמה בגלל ליקויי בנייה של הקבלן. חובו של ארד לווקסלר החל להיות משולם רק אחרי שוועדת-הפיקוח החלה לחקור בעניין.

אחרי שווקסלר החל בשיפוז חתם ארד, לצד יפה, על הלוואה מיוחדת לקבלן בסך 2.5 מיליון שקל (במחירי שנת 1982). ועדת הפיקוח חישבה ומצאה שבהסכם בין ארד וקסלר הרוויח איש אגד לפחות מיליון וחצי שקל במחירי חודש יוני '83. במחירי היום מדובר על לפחות 8.5 מיליון שקל.

איך לפענח מציאה מקרית

אך גם במחיר המינימאלי התיקשה ארד לשלם את המיקדמה.